

Билтен број 5
Децембар 2020.

Заједно можемо боље!

Кроз пети билтен ИПА Програма прекограничне сарадње Србија-Црна Гора 2014-2020 представићемо вам на који начин смо се прилагођавали условима пандемије и остварали значајне резултате.

Пројекат “Квалификована женска радна снага за бољу будућност” је представљен на Европској недељи региона и градова као и на Седмој Националној конференцији о прекограничној сарадњи коју је организовало Министарство за европске интеграције Републике Србије у делу “Како се сналазимо у пандемији-пројекти говоре”.

Такође, у току је припрема ИПА III Програма прекограничне сарадње Србија-Црна Гора за седмогодишњу финансијску перспективу 2021–2027. У претходним месецима, Заједничка радна група за програмирање радила је на изради и усвојила први нацрт Програмског документа. Ваше учешће у овом процесу је од великог значаја јер доро уочене и добро описане потребе доводе до боље дефинисаних активности за постизање циљева.

www.cbcsrb-mne.org

www.facebook.com/PrekogranicniProgramSRBMNE

www.cbc-srb-mne.euzatebe.rs/en/

Овај програм финансира Европска унија

Успешно представљање пројекта „Квалификована женска радна снага за бољу будућност“

На завршним конференцијама, у оквиру пројекта „Квалификована женска радна снага за бољу будућност“, одржаним у Новом Пазару и Бијелом Пољу 7. септембра 2020. додељени су сертификати за 20 жена из Новог Пазара и 20 жена из Бијелог Поља, које су прошле обуку за геронтодомаћице и представљени су остварени резултати. Пројектом је развијана услуга помоћи у кући за одрасла и стара лица што је у складу са Стратегијом развоја система социјалне заштите старијих за период од 2018. до 2022. године у Црној Гори и Стратегијом социјалне заштите у Републици Србији за период 2019-2025.

Дијана Кнежевић, у име Дома старих Бијело Поље, присутне је упознала са циљевима пројекта и представила резултате. „Успоставили смо и промовисали сарадњу партнера из Србије и Црне Горе, припремили 80 незапослених жена за тржиште рада, а њих 40 обучили за посао геронтодомаћице и успјешно завршили радну праксу”, рекла је она и додала да је Дом старих Бијело Поље усполио три геронтодомаћице које ће наставити да обилазе укључена домаћинства.

Члан Градског већа Новог Пазара Февзија Мурић каже да је Центар за социјални рад са својим партнерима постигао изванредне резултате. “Пројекат прекограничне сарадње који финансира Делегација Европске уније вишеструко је користан и због повезивања Србије и Црне Горе, на нивоу сарадње појединих локалних заједница. Ријеч је овог пута о пројекту који је за саме грађане изузетно важан. Како је пројекат највећим дијелом реализован током пандемије, помоћ геронто домаћица старим и немоћним грађанима на терену била је још драгоцјенија. Због периода изолације старих и немоћних геронто домаћице су извјесно вријеме биле њихова једина спона са спољним свијетом, неко ко их је снабдијевао намирницама и о њима максимално бринуо”, истакао је Мурић.

Пројекат „Квалификована женска радна снага за бољу будућност” представљен је на Европској недељи региона и градова, која је одржана периоду 5-22 октобра, као пример добре праксе у оквиру Пројеката сарадње као покретачке снаге за оснаживање жена. Пројекат је представљен у оквиру теме Кохезија и сарадња а због пандемије КОВИД-19 и здравствених и безбедносних мера, сесија је била у потпуности у дигиталном формату.

Такође, пројекат је представљен на Седмој Националној конференцији о прекограничној сарадњи, коју је организовало Министарство за европске интеграције Републике Србије 11. Децембра 2020. у у форми виртуелне конференције.

Општи циљ пројекта је допринос повећању могућности запошљавања незапослених жена и њихов приступ тржишту рада а реализују га Дом старих Бијело Поље у сарадњи са Центаром за социјални рад Нови Пазар, Министарством за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Републике Србије и Министарством рада и социјалног старања Црне Горе. Укупна вредност пројекта је 168,835 еура, од чега је Европске унија обезбедила 143,509 еура, док је остатак допринос партнера на пројекту.

Оперативна ПОРАЛИСТ платформа

Прилагођавајући се новим околностима у условима пандемије, у претходном периоду је под окриљем ПОРАЛИСТ пројекта реализован низ активности које доприносе валоризацији богатства лековитог биља у прекограничном подручју Пријепоља и Бијелог Поља.

Најзначајнији догађаји били су тренинзи за локално становништво, на којима су учествовали представници успешних компанија из Србије и Црне Горе које се баве откупом и прерадом лековитог биља. Препознати су кључни проблеми у ланцу снабдевања, а сакупљачима понуђени конкретни предлози за сарадњу и модели за организацију откупа лековитог биља. У оквиру НВО Мултимедијал из Бијелог Поља формирана је посебна секција за лековито биље, а у Пријепољу основано Удружење ПОРАЛИСТ, које окупља сакупљаче заинтересоване за откуп и успостављање сарадње са фирмама које се баве овом делатношћу.

Са представницима сектора туризма организовани су тренинзи током којих су кроз инетрактиван рад, дефинисане туристичке руте које валоризују природна богатства прекограничног подручја. За територију Пријепоља осмишљени су предлози за 3 једнодневна излета, који комбинују културно-историјско наслеђе и природна богатства, нудећи туристима обилазак знаменитих локација и посету сеоским домаћинствима, уз дегустацију локалних производа базираних на

лековитом биљу. Са црногорске стране утврђене су две туристичке туре од којих једна дводневна промовише туристичке садржаје општина Бијело Поље и Пријепоље. У циљу промоције нових садржаја, у сарадњи са туристичким организацијама планиране су промотивне акције на сајмовима и другим манифестацијама, а додатној видљивости нових туристичких тура допринеће и постављање демо поинта у Пријепољу и Бијелом Пољу.

Током јуна и јула експерти Института Др Јосиф Панчић наставили су рад на терену у Пријепољу, а након отварања граница крајем августа, провели су недељу дана у планинским пределима у околини Бијелог Поља, прикупљајући информације о врстама и распрострањености лековитог биља за црногорску територију. Завршетак теренског рада био је предуслов да ПОРАЛИСТ опсерваторија лековитог биља постане оперативна и видљива за ширу јавност. ПОРАЛИСТ мултифункционална платформа поред мапа са локацијама појединих биљних врста и детаљног описа биљног фонда и његовог значаја, садржи и информације о туристичким потенцијалима обе локалне самоуправе, пружаоцима услуга у туризму у руралним и урбаним срединама, бицикличким и пешачким стазама. Овај значајан ресурс користи све већи број туриста који се одлучују за одмор у природи, далеко од гужве урбаних центара.

У сарадњи са кључним представницима јавног, приватног и цивилног сектора завршен је и Акциони план за заштиту и очување биодиверзитета општина Пријепоље и Бијело Поље, којим две суседне локалне самоуправе дефинишу заједничке акције за дугорочно, одговорно коришћење и валоризацију природних богатстава. У периоду током трајања забране окупљања, у организацији НВО Мултимедијал одржана је онлајн радионица у вези са развојем руралне економије путем вредновања природних ресурса и потенцијала подручја. Том приликом је консултант за креативне индустрије Министарства културе Црне Горе упознао присутне о могућностима за употребу природних ресурса у функцији економског развоја, повезивање са другим секторима и њихово вредновање кроз старе занате.

Одржана обука о компостирању за становнике Сјенице

На позив Јавног комуналног предузећа „Врела“ 15. јуна 2020. за заинтересоване грађане одржан је интерактивни тренинг на тему компостирања и његовој примени. Циљ едукације био је подићи свест о искоришћавању био-отпада у који спадају дворишни зелени отпад, органски отпад из домаћинства као и органски отпад од пољопривреде који најчешће завршава као комунални отпад или на депонијама а да се аеробним процесом компостирањем може искористити као компост - органско ђубриво. Учесницима је поступно презентовано како да сами у својим двориштима по фазама започну сакупљање отпада уз напомену која врста отпада се може компостирати и разградити а шта је то од кварљивих остатака што никако не би смели на већ прикупљене остатке мешати.

Грађани су имали прилике да након тренинга теоријска знања, у сарадњи са предавачем, примене и практично, током показне вежбе. “Пољопривредним произвођачима али и осталим домаћинствима било би од велике користи да почну да компостирају свој отпад, јер би од тога имали вишеструке користи” - нагласио је Зариф Махмутовић, испред ЈКП „Врела“ и додао да је ово један од савремених начина управљања отпадом, одавно прихваћен у земљама Европе. Као део медијске кампање у циљу информисања грађана о пројекту али и тежњом да се отпадом управља на савремен начин реализатори пројекта су израдили и промотивни ТВ спот који је доступан на You Tube каналу, а исти можете погледати на следећем линку: <https://www.youtube.com/watch?v=QC-IDi5m7mA>

Тренинг је одржан у оквиру пројекта „Увођење одрживог управљања отпадом-Бинс“ који ЈКП „Врела“ реализује у сарадњи са Општином Гусиње, у оквиру Програма прекограничне сарадње Србија-Црна Гора 2014-2020. Општи циљ пројекта је заштита природних ресурса у прекограничном региону кроз јачање система управљања отпадом.

Коришћење обновљивих извора

У оквиру пројекта „Смањење утицаја локалних заједница прекограничног региона Србија и Црна Гора на климатске изазове – МИ МОЖЕМО“ у претходном периоду је настављена сарадња са школама у Србији, основном школом “Ђура Јакшић” у Краљеву, основном школом “Рашка” у Рашки и средњом пољопривредно-хемијском школом “Др Ђорђе Радић” у Краљеву, као и са основним школама у Црној Гори “Салко Аљковић” у Пљевљима и “Радомир Митровић” у Беранама.

Сарадња је у периоду јун-новембар 2020. године била усмерена на реализацију једнодневних обука о климатским променама и обновљивим изворима, коришћење зелених кабинета од стране ученика у образовном процесу, а такође је и поред отежаних услова за реализацију услед пандемије КОВИД-19 спроведена инфо кампања у наведеним школама дистрибуцијом инфо летака о климатским променама и самом пројекту.

Током обуке ученици основних школа су имали прилике да се упознају са негативним утицајем емисије гасова стаклене баште и негативним ефектима који настају због стварања ефекта стаклене баште у атмосфери наше планете. Предавачи су потом презентовали могућности локалних заједница и становника да личним ангажовањем смање емисију гасова стаклене баште, па су се упознали са мерама које је могуће имплементирати готово свакодневно и на сваком месту: од унапређења енергетске ефикасности, рационалног трошења енергије, циркуларном економијом која подстиче нулти ниво производње отпада путем квалитетног дизајнирања производа и рециклаже свих употребних предмета по завршетку коришћења од стране власника, па до примене обновљивих извора.

Такође у четири школе у којима су опремљени зелени кабинети, су спроведене наставне активности. У основној школи “Рашка” у Рашки је наставник физике заједно са групом ученика реализовао обуку о коришћењу обновљивих извора и том приликом су ученици користили електричну енергију добијену из соларних панела постављених на школском крову за осветљење у зеленом кабинету.

У циљу смањења емисије гасова стаклене баште, су отпочете активности на инсталацији соларне електране снаге 50kW у ЈЕП “Топлана” Краљево која ће се доприниети смањењу емисије штетних гасова за око 39 тона годишње.

Више информацију о пројекту на сајту www.ida.org.rs

Заједничке активности у вези са смањењем ризика од катастрофе

Трећа конференција за новинаре у оквиру пројекта „Будимо припремљени“ је одржана у Подгорици је 08. октобра 2020. На конференцији је представљено комби возило које је набављено за потребе Директората за ванредне ситуације МУП-а Црне Горе и опрема за Завод за хидрометеорологију и сеизмологију Црне Горе. Вредност комбија износи 22.562 еура, док је вредност опреме за нумеричку прогнозу времена и нумеричку рану најаву и упозорење 19.350 еура. Возило и опрема ће допринети већем степену заштите људи и добара кроз смањење ризика.

Због пандемије догађај је организован поштујући препоручене мере заштите.

Такође, у овом периоду је набављено пет преносних резервоара за воду и пет термовизијских камера за Министарство унутрашњих послова Републике Србије - Сектор за управљање ванредним ситуацијама. Ову опрему ће користити ватрогасно-спасилачке јединице општина обухваћеним пројектом за своје свакодневне задатке и ванредне акције. Вредност набављених резервоара за воду и термовизијских камера је 7.395€.

Током прве године имплементације пројекта, пројектни партнери из обе државе, заједно са Управом за ванредне ситуације Министарства унутрашњих послова Црне Горе, развили су Прекогранични споразум о сарадњи за смањење ризика од катастрофа. Споразум о сарадњи у прекограничном подручју заснован је на билатералном споразуму између Владе Црне Горе и Владе Републике Србије о сарадњи у заштити од природних и других катастрофа. Сврха споразума је да допринесе побољшаној сарадњи релевантних институција и служби из прекограничног подручја Црне Горе и Србије (општине Беране, Бијело Поље, Никшић, Шавник, Жабљак, Пљевља и Петњица у Црној Гори и општине Нови Пазар, Сјеница, Тутин и Рашка у Србији), како би се побољшала заштита и спремност за све већи број природних катастрофа и катастрофа изазваних људским фактором. Споразум дефинише и побољшава везе заинтересованих страна из две земље како би се заједничким активностима у вези са смањењем ризика од катастрофе обезбедила боља заштита људи, животне средине и природних ресурса и имовине.

Споразум су потписали представници Министарства унутрашњих послова Црне Горе - Дирекције за управљање ванредним ситуацијама и Министарства унутрашњих послова Републике Србије - Сектора за управљање ванредним ситуацијама у новембру 2020. Године.

Током овог периода у оквиру пројекта су израђене две брошуре са следећим темама: Заштита и спашавање од поплава и Заштита и спасавање од пожара. Обе брошуре садрже релевантне информације и савете о ризицима од поплава и пожара, спречавању и контроли ове две опасности, мерама ублажавања, активностима које треба предузети у случају да се појаве итд.

Билтен број 5
Децембар 2020.

Заједно можемо боље!

www.evropa.gov.rs

www.mei.gov.rs

www.eu.me

www.kei.gov.me

www.cbcsrb-mne.org

www.facebook.com/PrekogranicniProgramSRBMNE

www.cbc-srb-mne.euzatebe.rs/en/

Овај програм финансира Европска унија

Билтен је направљен уз подршку Европске уније. Садржај билтена је искључива одговорност оперативних структура укључених у имплементацију ИПА Програма прекограничне сарадње Србија-Црна Гора 2014-2020, те ни на који начин не одражава ставове Европске уније.